

melde bedrijven worden opgevolgd door de gemeente.

Vraag nr. 123
van 1 maart 2000
van de heer JACQUES TIMMERMANS

Hydrocultuurbedrijven – Milieu

De voorbije jaren werden meerdere hydrocultuurbedrijven opgezet in het Vlaamse gewest. Nadeel van deze beperkt grondgebonden bedrijven is dat het cultuurwater al dan niet continu dient te worden vervangen wegens de accumulatie van zouten en/of pesticiden.

Aangezien dit vervangwater is met nutriënten en andere stoffen, rijst de vraag wat hiervan de milieu-impact is en wat hiermee vandaag gebeurt.

1. Werd er in opdracht van de Vlaamse Milieudministratie reeds onderzoek gedaan naar de milieu-impact van de hydrocultuurbedrijven ?

Zo ja, wat waren de besluiten hiervan naar de compartimenten oppervlaktewater, grondwater en lucht ?

2. Werd er reeds een geïntegreerde beleidsaanpak geformuleerd tussen de diverse Milieudministraties en ALT (administratie Land- en Tuinbouw) ? Zo ja, wat zijn de krachtlijnen ervan ?

3. Wordt het te verwijderen cultuurwater beschouwd als afvalwater ?

Zo ja, mag dit al dan niet worden geloosd in de openbare riolering ?

Werden er reeds vergunningen afgeleverd ?

Zo ja, hoeveel en welke effluentvoorwaarden worden er terzake opgelegd ?

4. Mag dergelijk cultuurwater worden geloosd in oppervlaktewater ?

Zo ja, werden er reeds vergunningen afgeleverd en welke effluentvoorwaarden worden er terzake opgelegd ?

Worden hierbij ook de aanwezige gevaarlijke stoffen genormeerd ?

5. Wordt het te verwijderen cultuurwater eventueel beschouwd als (vloeibaar) afval ?

Zo ja, welke verplichtingen zijn er terzake van toepassing inzake verwijdering ?

Komen deze "afvalstromen" in aanmerking als secundaire grondstoffen ?

Zo ja, welke voorwaarden worden er aan het gebruik ervan gesteld ?

6. Is het uitspreiden van deze "cultuurwateren" op het land toegelaten ?

Zo ja, op basis van welke wettelijke bepalingen ?

Welke toepassingsvoorwaarden dienen hierbij te worden nageleefd ? Moeten de nutriënten worden meegenomen in de mestbalans ?

Heeft de Mestbank weet van mestoverschotten terzake en zo ja, wat zijn de aangegeven hoeveelheden in de voorbije jaren ?

Geldt dezelfde uitspreidingsaanpak ook voor andere afvalwaters ? Zo neen, waarom niet ?

7. Werden in het kader van de VMM-meetnetten (Vlaamse Milieumaatschappij) reeds vaststellingen gedaan over de impact van deze bedrijven op het oppervlaktewater ?

Zo ja, wat zijn de concrete vaststellingen ?

8. Werden er reeds overtredingen vastgesteld door de Milieu-inspectie inzake onvergunde lozingen en/of onwettig "gebruik" van deze cultuurwateren ?

Antwoord

1. Er werd tot op heden nog geen specifiek onderzoek gedaan door de Vlaamse Milieudministratie naar de milieu-impact van hydrocultuurbedrijven.

Deze problematiek wordt echter wel indirect mee bestudeerd in het kader van actie 32 (reductieprogramma's voor bestrijdingsmiddelen) en initiatief 124 (code voor goede landbouwpraktijk) van het Milieubeleidsplan 1997-2001 en in het kader van het oppervlaktewatermeetnet van de VMM.

2. Een gestructureerd en systematisch overleg over de milieu-impact van hydrocultuurbedrijven tussen de Milieudministraties en de admi-

nistratie Land- en Tuinbouw vond nog niet plaats. Wel kwam de problematiek ter sprake tijdens het overleg dat werd gevoerd tussen de Milieuadministraties en de administratie Land- en Tuinbouw naar aanleiding van het opstellen van de codes van goede landbouwpraktijken voor nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.

De hierbij uitgetekende krachtlijn is dat hydrocultuurbedrijven door recirculatie van de voedingsoplossing in volledig gesloten systemen moten werken. Dit betekent dat het gedeelte van de voedingsoplossing dat niet wordt opgenomen door de planten (ca. 25 % van de totale hoeveelheid) wordt opgevangen en, eventueel na ontsmetting, opnieuw wordt gebruikt. In dit geval sippelt er geen voedingsoplossing meer in de bodem en wordt er niet meer geloosd in oppervlaktewater of riolen. Voor de tuinder betekent het systeem een grote besparing aan water en meststoffen. Milieuvriendelijk telen en goede bedrijfseconomische resultaten kunnen hier hand in hand gaan.

De ontwikkeling van volledig gesloten systemen wordt gestimuleerd via onderzoek en voorlichting en via financiële steun in het kader van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

Wat het meegeven betreft van fytofarmaceutische producten aan de voedingsoplossing dient erop te worden gewezen dat de meegegeven producten hiervoor een specifieke erkenning moeten hebben. Deze erkenning, die steunt op een zeer uitgebreid onderzoek, is een federale bevoegdheid, gebaseerd op het koninklijk besluit van 28 februari 1994 betreffende het bewaren, het op de markt brengen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik. Dit koninklijk besluit is de omzetting van de Europese richtlijn 91/414/EEG. Tot op heden werden slechts een zeer gering aantal producten erkend om te worden meegegeven met de voedingsoplossing.

Het is de bedoeling een specifiek beleid voor deze sector in het volgende Milieubeleidsplan 2002-2006 uit te werken.

3 en 4. *Wat betreft hydrocultuur en* Overeenkomstig de definitie van afvalwater volgens titel II van het Vlarem, moet het te verwijderen cultuurwater als afvalwater worden beschouwd, en meer bepaald als bedrijfsafvalwater.

Mits de vereiste melding, respectievelijk het verkrijgen van de voorgeschreven milieuvergunning, kan dit afvalwater worden geloosd zowel in de openbare riolering als in een oppervlaktewater. Vermits voor deze activiteit geen sectorale lozingsvoorwaarden bestaan, gelden de algemene lozingsvoorwaarden.

Voor de gevaarlijke stoffen (bv. de fytofarmaceutische producten) geldt dat ze niet mogen worden geloosd in concentraties boven de kwaliteitsdoelstellingen. Voor de stoffen waarvoor geen kwaliteitsdoelstellingen zijn vastgesteld, geldt het principe dat ze zonder vergunning niet mogen worden geloosd. Ten slotte moet worden gewezen op artikel 4.2.2.1 van titel II van het Vlarem dat stelt dat in het oppervlaktewater geloosd cultuurwater geen stoffen mag bevatten die eutrofiëring van de ontvangende oppervlaktewateren kunnen veroorzaken.

Er is geen volledige statistiek beschikbaar van de terzake verleende milieuvergunningen. Er worden door de administratie wel een aantal gevallen gemeld, in de provincie Antwerpen en Oost-Vlaanderen, waarbij afvalwater van hydrocultuurbedrijven werd vergund.

5. Ingeval het cultuurwater niet ter plaatse wordt geloosd doch wordt afgevoerd, is de classificatie ervan als afvalwater of afvalstof van belang.

Een éénduidig standpunt hieromtrent is voornog niet voorhanden.

Eenzijds moet immers worden gewezen op artikel 4, 3° van het afvalstoffendecreet, dat stelt dat afvalwater geen afvalstof is zoals bedoeld in dat decreet. Anderzijds werd door de VMM en de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM) een gezamenlijk standpunt ingenomen, namelijk dat afvalwater dat niet wordt geloosd een (vloeibare) afvalstof is.

Het drainwater dat via de percolatie wegloopt, kan ofwel worden geloosd (afvalwater), ofwel worden afgevoerd naar een vergunde inrichting (afvalstof), ofwel worden hergebruikt (water). Volgens de ladder van Lansink moet men zoveel mogelijk proberen afval/afvalwater te voorkomen. Indien dit niet kan, moet zoveel mogelijk worden hergebruikt. Het hergebruik zou erin kunnen bestaan aan dit drainwater opnieuw de nodige nutriënten toe te voegen, zodat een optimale groei verzekerd blijft.

Bij lozing moet worden voldaan aan de lozingsvoorwaarden (zie Vlarem, rubriek 3). Bij afvoer van een vergunde verwerker van vloeibare afvalstoffen (zie Vlarem, rubriek 2) of een vergunde plaats (eventueel hydrocultuurbedrijf zelf) voor het indirect of direct lozen in grondwater (zie Vlarem, rubriek 52) moet worden voldaan aan de acceptatiecriteria van die vergunde inrichtingen.

Deze afvalstromen komen met de huidige wetgeving niet in aanmerking al secundaire grondstof, daar de lijst in het Vlaams Reglement voor Afvalvoorkoming en -beheer (Vlarea) een limitatieve lijst is, waar "cultuurwater" niet is in opgenomen. Zelfs indien het gebruik als secundaire grondstof zou worden aangenomen voor die afvalstroom, zouden er nog problemen kunnen rijzen met de concentratie aan zouten en pesticiden, die mogelijk niet milieutechnisch te verantwoorden zijn.

Behandeld slib mag bijvoorbeeld wel worden gebruikt in de landbouw als meststof of bodemverbeterend middel op voorwaarde dat er een ontheffing is van het ministerie van Middenstand en Landbouw, een gebruikscertificaat van de OVAM (afdeling 4.2 van Vlarea) en een aangifte bij de Mestbank (VLM).

6. Volgens het meststoffendecreet is elke één of meer stikstof- en fosforverbindingen bevattende stof die op het land wordt gebruikt ter bevordering van de gewasgroei en die noch dierlijke mest, noch chemische meststof is, te beschouwen als "andere meststof". Voor andere meststoffen gelden de besmettingsnormen en uitrijbepalingen van het meststoffendecreet van 23 januari 1991. Volgens het bovenvermelde standpunt ingenomen tussen de VMM en de OVAM is een afvalwater dat niet wordt geloosd een afvalstof (die dan bij een daarvoor vergund bedrijf dient te worden verwerkt) en volgens artikel 12 van het afvalstoffendecreet is het verboden afvalstoffen achter te laten of te verwijderen in strijd met de voorschriften van dit decreet of de uitvoeringsbesluiten ervan.

In het geval het om een effluent van een afvalwaterzuiveringsinstallatie of een waterig residu (verschillend van behandeld slib) gaat, dan is het uitrijden ervan in het Vlaamse gewest ook verboden op basis van het artikel 5.2.3 van het Vlarea. Dit artikel stelt dat het onder andere verboden is in het Vlaams gewest om afvalstoffen als verwijderingshandeling uit te rijden (D2).

Naast de afvalwetgeving moet er ook worden gewaakt over het al of niet ontduiken van de heffing op het lozen van afvalwater (Vlaamse Milieumaatschappij). Volgens de dienst Planten- en Plantenbescherming van het federale ministerie van Middenstand en Landbouw ten slotte, is er nu al een verbod om oppervlaktewater te gebruiken als beregeningswater in de provincies Antwerpen en Limburg, dit voornamelijk om overdracht van ziekten op aardappelen tegen te gaan.

7. In het kader van de uitbating van het VMM-emissie meetnet werden nog geen metingen op eventuele lozingen van hydrocultuurbedrijven verricht. In het kader van de uitbating van het VMM-immissie meetnet, meer bepaald binnen het zogenaamde MAP-meetnet (Mestactieplan) dat het verloop van de nitraatconcentratie in oppervlaktewater in agrarische gebieden volgt, beschikt VMM over een vrij gedetailleerd beeld van de impact van landbouwactiviteiten op de kwaliteit van oppervlaktewater.

Het huidige MAP-decreet is operationeel sinds de zomer van 1999. Op enkel meetplaatsen gelegen in gebieden waarbinnen onder meer hydrocultuurbedrijven gevestigd zijn, zijn de voorbije maanden zeer hoge pieken aan nitraat gemeten. Met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) werd afgesproken dat deze situaties de komende maanden zullen worden onderzocht, teneinde de exacte herkomst van deze nitraat-emissies te kunnen vaststellen.

8. Tot op heden werden er door de afdeling Milieu-inspectie van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (Aminal) nog geen overtredingen vastgesteld inzake onvergunde lozingen en/of onwettig "gebruik" van deze cultuurwateren.

**Vraag nr. 124
van 1 maart 2000
van de heer JACQUES TIMMERMANS**

Rioolwaterzuivering – Nutriëntverwijderingsstrategie

In het Nederlandse tijdschrift H2O van 6 maart 1998 staat dat in het Derde Nationaal Milieubeleidsplan wordt vermeld dat de verdergaande verwijdering van nutriënten op rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) kan worden gerealiseerd door een eenvoudige vierde zuiveringstrap met flocculatie- en sedimentatietechnieken. In de editie nr. 18